

Necenzurisana usmena istorija panká

PLEASE KILL ME!

LEGS MEKNIL I
DŽILIJAN MEKEJN

Prolog

All Tomorrow's Parties¹ 1965–1968.

LU RID: Potpuno sam sâm. Nemam s kim da pričam. Dođi do mene da popričamo...

Nekada davno, svirali smo zajedno, živeli u jeftinom stanu, bez love i po ceo božji dan jeli samo ovsenu kašu, zarađujući, između ostalog, tako što smo davali krv ili pozirali za jeftine tabloide. Kad sam jednom pozirao za neki od njih, objavili su moju sliku kao fotku seksualnog manijaka, ubice koji je ubio četrnaestoro dece pa sve snimio na traku koju je onda usred noći puštao u nekom ambaru negde u Kanzasu. A kad je u tim novinama objavljena slika Džona Kejla, pisalo je da je ubio svog ljubavnika jer je taj tip hteo da oženi njegovu sestru, a on nije želeo da se njegova sestra uda za pедера.

STERLING MORISON: Roditelji Lua Rida mrzeli su to što se on bavi muzikom i visi sa nepoželjnom ekipom. Plašio sam sam se Luovih roditelja – jedino što me je vezivalo za njih bio je stalni strah da će odvesti Lua i smestiti ga u ludaru. To nam je stalno visilo nad glavom. Svaki put kada bi Lu dobio hepatitis, njegovi roditelji su jedva čekali da ga odvedu i stave pod ključ.

DŽON KEJL: Odatle potiče sve ono najbolje što je Lu stvorio. Njegova majka bila je bivša misica ili tako nešto, a mislim da mu je otac bio dobrostojeći računovođa. Bilo kako bilo, oni su ga, kao klinca, strpali u bolnicu gde je dobijao elektrošokove. Navodno, bio je na Univerzitetu Sirakuza kada su ga

¹ Naslov pesme benda Velvet andrground.

primorali da bira: ili odlazak u teretanu ili obuka za rezervni oficirski kadar. Tvrdio je da ne može da ide u teretanu jer bi polomio vrat, a kada je otišao na trening rezervnog sastava oficira pretio je da će da ubije instruktora. Onda je pesnicom razbio prozor ili tako nešto, pa je smešten u duševnu bolnicu. Ne znam sve. Kad god mi je pričao o tome, Lu je pomalo menjao priču.

LU RID: Gurnu ti nešto niz grlo da ne bi progutao sopstveni jezik i onda ti stave elektrode na glavu. To se tada preporučivalo u okrugu Rokland da bi se obeshrabrivala homoseksualna osećanja. Posledica je bila gubitak pamćenja i pretvaranje u biljku. Ne možeš ni da čitaš knjigu jer, kad stigneš do sedamnaeste strane, moraš da se vratiš na prvu.

DŽON KEJL: Do 1965. Lu je već napisao „Heroin” i „Waiting for the Man”. Upoznao sam ga na jednoj žurci. Svirao je svoje pesme na akustičnoj gitari, ali nisam uopšte obraćao pažnju jer me je bolelo kurac za folk muziku. Mrzeo sam Džoan Baez i Dilana – jebote, svaka njihova pesma je postavljala neko pitanje! A Lu mi je uporno gurao pod nos te tekstove. Pročitao sam ih i bili su drugačiji od onoga što su Džoan Baez i ostali pevali. U to vreme svirao sam sa La Mont Jangom u Drim sindikejtu, a koncept grupe je bio da sviramo jedan ton u trajanju od dva sata.

BILI NEJM: La Mont Jang je bio čovek sa najboljom šemom za drogu u Njujorku. Imao je najbolju robu – najbolju! Odlične velike pilule esida, opijum, kao i travu. Kada bih otišao kod La Monta i Merijen, ostao bih tamo najmanje sedam sati, a često i po dva-tri dana. Bila je to scenografija turskog tipa. Na podu je bila prostirka na kojoj je bilo svega, od perlica do dobrog hašiša, a ljudi sa ulice su dolazili da se „urade”, dok je u pozadini brujala ta muzika.

La Mont je izvodio performans koji bi trajao danima i ljudi bi brujali sa njim. Brujanje je držanje jednog tona u veoma dugom trajanju. Ljudi bi dolazili i dobijali bi zadatak da bruje. Tako je to izgledalo kad se tuda muvao Džon Kejl.

LA MONT JANG: Bio sam, takoreći, miljenik avangardnih krugova. Joko Ono mi je stalno govorila: „Kad bih samo bila poznata kao ti.” Bio sam u šemi sa Joko i uradio sam muzički serijal u njenom potkrovlju, a na prvi promo flajer sam stavio upozorenje: SVRHA OVOG SERIJALA NIJE ZABAVA. Bio sam jedan od prvih koji je uništio instrument na bini. Zapalio sam violinu u dvorani YMHA², a ljudi su vikali: „Zapalite kompozitora!”

² Centar za promociju religijskih, duhovnih i društvenih aktivnosti mladih Jevreja.

Džon Kejl je počeo da svira sa svojim bendom Drim sindikejt, koji je vežbao bukvalno po šest sati dnevno sedam dana u nedelji. Džon je svirao naročito visoke tonove na violi – sve do kraja 1965, kada je počeo da vežba sa bendom Velvet andergraund.

DŽON KEJL: Kada mi je prvi put odsvirao „Heroin”, Lu me je potpuno oborio s nogu. Reči su bile veoma vulgarne i razarajuće. Povrh toga, Luove pesme su se perfektno uklapale u moje shvatanje muzike. U njegovim pesmama postojao je element ubijanja ličnosti. Snažno se identifikovao sa likovima koje je portretisao. To je bila methodska gluma³ u pesmama.

AL ARONOVIC: Organizovao sam prvu svirku za Velvet andergraund. Namestio sam im da otvore program u srednjoj školi Samit u Nju Džersiju, a prvo što su oni uradili bilo je da mi ukradu moj mali kasetofon, veličine novčanika. Oni su bili džankiji, varalice i muvatori. Muzičari su u to doba uglavnom imali velike ideale, ali Velveti su bili seratori. Najobičniji muvatori. I njihova muzika je bila nepristupačna. Albert Grosman, menadžer Boba Dilana, uvek je postavljao pitanje da li je muzika pristupačna ili nepristupačna, a muzika Velveta je bila totalno nepristupačna. Ali ja sam se obavezao, te sam im namestio da sviraju u *Café Bizarre* i rekao im: „Radite ovde i skrenućete pažnju na sebe, naučite da svirate i upeglajte se.”

ED SANDERS: Niko nije hteo da ide u *Café Bizarre* jer si morao da kupiš ta kretenska pića – pet kugli sladoleda sa gazozom od kokosa. To je bilo za turiste. Ali Barbara Rubin je neprestano ponavljala: „Morate da čujete taj bend!”

POL MORISI: Endi Vorhol nije hteo da zalazi u svet rokenrola, a ja sam hteo da uletim u rokenrol da bih zaradio lovu. Endi nije hteo time da se bavi, nije mu padalo na pamet. Čak i kada sam sve smislio, morao sam da ga ubeđujem da to uradi. Znam šta želite da mislite: da je ENDI hteo da radio ovo, da je ENDI hteo da radi ono, da je sve polazilo od ENDIJA. Da ste znali kako se radilo i šta se dešavalo u Fektoriju, shvatili biste da ENDI nije radio ništa i da je očekivao da svi rade sve za njega. Neko bi hteo da plati Endiju da dođe u neki noćni klub u Kvinsu i on bi bio plaćen samo za to.

Rekoh: „To nema veze s mozgom, ali lova je lova.” A onda sam dodao: „Imam dobru ideju! Ići ćemo u taj klub u Kvinsu i oni će nas platiti, ali pravi razlog za odlazak je to što ćemo da menadžerujemo grupu koja tamo nastupa.”

³ Glumačka tehnika koju je osmislio Konstantin Stanislavski.

Mislio sam da bi moglo biti mnogo para u menadžerisanju rokenrol grupe čije ime se pojavljuje u novinama, a pojavljivanje u novinama je bilo jedina stvar u kojoj je Endi bio zaista dobar.

Potom se desilo to da je Barbara Rubin pitala Džerarda Malangu da li bi želeo da dođe u *Café Bizarre* i fotografiše taj bend, Velvet andergraund. Bilo je mnogo tih ekstravagantnih kafea u Vest Vilidžu koji su imali sve manje posla, pa su pokušavali da se sa bitnika i folk pevača preorijentišu na neku vrstu rokenrola. Tako sam otišao u *Café Bizarre*. Mislim da je to bilo prvo veče kada su nastupali Velveti. Imali su električnu violu i to je bila najvažnija stvar koja ih je izdvajala. Imali su totalno androgino bubnjara, apsolutno nije bilo načina da proceniš da li je Morin Taker dečko ili devojka. To su bile njihove glavne atrakcije. I Džon Kejl, na violi, izgledao je predivno sa svojom frizurom u stilu Ričarda III i ogromnom ogrlicom od veštačkih dijamanta. Teško je poverovati, ali to je tada stvarno delovalo uvrnuto.

ROUZBAD: Kada je Endi Vorhol ušetao u *Café Bizarre* sa svojom pratnjom, bilo je jasno da je bio momentalno hipnotisan. Imidž je bio sve, a Velvet andergraund ga je svakako imao. Nisam mogao da verujem svojim očima gledajući sve te turiste koji piju šampanjac i slušaju Velvete koji su pevali o heroinu i sadomazohizmu. Siguran sam da publika nije imala pojma o čemu se radi jer su reči bile prilično nerazumljive. Ali pomislio sam, ovo je strava!

LU RID: Muzika nikada nije dovoljno glasna. Treba da nabiješ glavu u zvučnik. Glasnije, glasnije, glasnije. Ajde, Frenki, možeš ti to! O, samo tako. O ajde, ajde.

POL MORISI: Znao sam da sam pronašao pravu grupu. Pričao sam sa Velvetima te večeri i pitao ih: „Da li imate menadžera?” Prepredeni mali Lu Rid reče: „Hm, pa, na neki način, možda, ali ne stvarno, miš'im i imamo i nemamo...” Znaš ono, da kažeš nešto, a ne kažeš ništa. Rekoh: „Tražim nekog kome bih bio menadžer i producirao albume. Imali biste stalan posao u noćnom klubu i, na papiru, menadžer bi vam bio Endi Vorhol. Oni rekoše: „Nemamo pojačala.” Ja rekoh: „Moraćemo da vam nabavimo pojačala.” Oni rekoše: „Pa to bi bilo okej, ali nemamo ni gde da stanujemo...”

Ja rekoh: „Okej, okej, okej, doći ćemo sutra da pričamo o tome.” I onda rekoh Endiju da sam pronašao grupu koju ćemo menadžerisati.

Endi će samo: „O-ho-ho-hooooooooooooooooooooo!”

Endi se uvek plašio akcije, ali kada bi shvatio da je neko siguran u ono što radi, posebno u mom slučaju, istog trenutka bi samo rekao: „O, o, o, o, o, o, o, o... Okej.”

STERLING MORISON: Uopšte se nisam trudio da impresioniram Endija Vorhola. Šta me je bilo briga? On je bio samo neki tip iz umetničke ekipe dovoljno zainteresovan da dođe i poslušna naše pesme, ali to nije bilo kao kada vas poseti neki veliki diskografski producent. On je bio samo neki umetnik o kome nisam ništa znao osim da je poznat.

Moj umetnički ukus u to vreme nije bio pop-art, verovatno su mi se dopadali, nemam pojma, flamanski slikari. Impresionisti... Ne, preraphaeliti⁴. Mislim da su mi se sviđali umetnici preraphaelitskog bratstva, koji su možda bili preteče popa.

AL ARONOVIC: Sredio sam da Velvet andergraund sviraju u kafeu *Bizarre*, a oni su, čim im se ukazala prilika, otišli sa Endijem Vorholom. Ni reč mi nisu rekli, Vorhol nije prozborio ni reč sa mnom, što je bilo jako neetički, zaista postoje zakoni protiv takvih stvari.

Imao sam usmeni dogovor sa Luom Ridom – on nije bio samo jebeni oportunistički džanki. Da sam imao potpisan ugovor sa Velvetima, mogao sam da oderem Vorhola na sudu.

LU RID: Endi Vorhol mi je rekao da je to što mi radimo sa muzikom isto ono što on radi sa slikama, filmovima i pisanjem – drugim rečima, da nije zajebancija. Po mom mišljenju, niko iz sveta muzike osim nas nije radio ništa ni približno tako autentično. Mi smo radili nešto stvarno posebno, nešto veoma, veoma autentično. Apsolutno ništa nije bilo ulepšano ni lažirano i to je bio jedini način da radimo sa njim. Prva stvar koja mi se svidela kod Endija bila je ta što je bio veoma realan.

POL MORISI: Prvo što sam primetio u vezi sa grupom Velvet andergraund bilo je da nisu imali pevača-frontmena jer je Lu Rid bio izvođač koji se jednostavno nije osećao udobno u toj ulozi. Mislim da se prisiljavao da to radi jer je bio jako ambiciozan, ali Lu Rid nije rođeni performer. Zato sam rekao Endiju: „Treba im pevač. Da li se sećaš one devojke koja je došla do nas? Niko? Ostavila nam je neki svoj snimak, slatku malu ploču koju je napravila u Londonu sa Endrijuom Lug Oldemom.”

DŽERARD MALANGA: Niko se zakačila za Endija i mene kada smo otišli u Pariz. Jednostavno sam sabrao dva i dva i ukapirao da je Niko spavala sa Bobom Dilanom. To je bilo nekako očigledno. Dobila je pesmu od Boba, „I’ll

⁴ Preraphaeliti ili preraphaelitsko bratsvo – umetnička grupa osnovana sredinom 19. veka u Londonu sa ciljem da reformiše englesku umetnost. Uzor im je bilo italijansko slikarstvo pre Rafaela.

Keep It with Mine”, tako da je i on verovatno dobio nešto od nje, *quid pro quo*. Ali Niko je bila nezavisnog duha, nije bila tipična holivudska starleta. Imala je svoj istorijat koji joj je išao u prilog – Brajan Džons, Bob Dilan, pojavila se u Felinijevom filmu *La Dolce Vita*, a bila je i majka nepriznatog sina Alena Delona, Arija. O da, Niko je, kad smo je upoznali, već živela život sa stilom.

NIKO: Edi Sedžvik je u Parizu bila previše okupirana svojim ružom za usne da bi to čula, ali Džerard Malanga mi je pričao o tom studiju u kojem su radili u Njujorku. Zvao se Fektor. Rekao je da sam dobrodošla da ih posetim kada sledeći put budem u Njujorku, ali Edi nas je prekinula nekim glupim komentarom o boji moje kose. No, Endija je zanimalo to što sam se pojavljivala u filmovima i što sam radila sa Rolingstonsima.

BILI NEJM: Niko je omađijala sve nas u Fektoriju. Ona je bila fascinantno nepretenciozno stvorenje... Nije se trudila da privlači pažnju, ali je imala neku magnetsku privlačnost. Nije nosila sve to hipi cveće, nosila je samo crne ili bele kombinezone – prava nordijska lepotica. Bila je zaista očaravajuća. Pravo da ti kažem, bili smo spremni da učinimo bilo šta što bi je uvuklo u našu scenu. Želeli smo da dobije vodeću ulogu u onome što radimo, a pošto je bila pevačica, Pol Morisi je pomislio da bi bilo strava da peva sa Velvetima – što je, naravno, bila najpogrešnija stvar koju si mogao da im kažeš u toj tački njihovog razvoja.

POL MORISI: Niko je bila spektakularna. Nema sumnje da je imala harizmu. Bila je interesantna. Bila je drugačija. Imala je predivan dubok glas. Izgledala je izuzetno. Bila je visoka. Bila je neko. „Ona je predivna i traži posao...”, rekao sam, i dodao: „Ubacićemo je u bend jer je Velvetima potreban neko ko može da peva ili ko može da privuče pažnju kada stoji pred mikrofonom, tako da ona može da bude glavni vokal, a Velveti i dalje mogu da voze svoje.”

AL ARONOVIC: Niko me je koristila, navlačila me jer sam poznavao svakog i imao pristup svima. Mislim, svi su mi se uvlačili u dupe i Niko mi se stalno nabacivala, obećavala, ali nije davala. Bio sam tupavi šupak. Svi su se tucali, a ja sam bio veran svojoj ženi. Niko mi je jednom rekla: „Ajde da se provozamo.” Tako smo se odvezli do kanjona Delaver, a ona je ponela flašicu LSD-ja koju je prošvercovala iz Švajcarske. Umakala je mali prst u nju i radila se. Dala mi je malo i oboje smo se prilično ustondirali, a onda je htela da odemo u motel. „Naravno”, rekoh.

Kada ga žene pozove u motel, kako to muškarac treba da shvati? Ali njoj to nije ništa značilo. Ne znam zašto je htela da svratimo do motela. Proveli

smo noć ispod pokrivača jedno do drugog, ali ništa se nije desilo jer je rekla da voli da su joj ljubavnici polumrtvi – kao Lu Rid. Svi su dobili delić Niko, osim mene, ha-ha-ha. Bob Dilan nije bio u vezi sa Niko, a dobio je svoje parče. Mislim da su svi dobili po deo. Nije ih bilo briga, jedino što su želeli bilo je da je se otarase, da ih ne gnjavi. Odveo sam Niko da vidi Velvet andergraund, a ona se – pošto nikad nije imala ukusa – odmah napalila na Lua Rida jer je imala viziju da i sama postane pop zvezda.

A onda je Niko počela da visi sa Endijem Vorholom, koji je okupljao svoju paradu frikova. Ta parada frikova bila je sve što je Endi imao i to je privlačilo svakoga. Imao je to mesto, Fektori, u kome je nastupao sa tim svojim cirkusom – „Dođite da vidite frikove!” I svi džet-seteri iz centra grada bi dolazili da gledaju.

Ali ja se nisam osećao prijatno kada bih odlazio u Fektori jer su mi se gadili svi ti arogantni frikovi, sva ta njihova uobraženost, stvari na koje su se palili, način na koji su hodali, šepureći se unaokolo. Sve je bilo poza. Niko je postala jedna od njih, radila je istu stvar, ali ona se provlačila jer je bila veoma lepa, isto kao što su mnogi ljudi i meni opraštali mnoge stvari jer sam znao da pišem.

POL MORISI: Naravno, Lu Rid se zamalo udavio kada sam rekao da nam treba pevačica u grupi kako bismo dobili više publiciteta. Nisam hteo da kažem da im treba neko ko ima nekakvog talenta, ali to sam mislio. Lu nije bio spreman da prihvati Niko, ali mislim da ga je Džon Kejl nagovorio da pristane, u sklopu dogovora. A Niko se družila sa Luom u nadi da će joj napisati još neku pesmu, što on nikada nije uradio. Dao joj je dve-tri pesmice i ništa više.

DŽON KEJL: Lu je u to vreme bio pederast i pun sebe. Zvali smo ga Lulu, a ja sam bio Blek Džek. Lu je hteo da bude kučka nad kučkama, pa je svima unaokolo delio najgrublje lekcije. Lu se uvek kretao u čoporu, a Fektori je bio pun pederčića sa kojima si mogao da se jurcaš. Ali Lu je bio fasciniran Endijem i Niko. Endi ga je potpuno zbunjivao jer nije mogao da veruje da neko može da bude toliko dobrodušan i istovremeno tako vragolast – i to u tom transvestitskom maniru vrcavog gej humora koji je i Lu gajio.

Lu je pokušao da se takmiči. Na njegovu nesreću, Niko je bila bolja – Niko i Endi su imali malo drugačije pristupe, ali bi svaki put preigrali Lua. Endi je prema nama uvek bio više nego pažljiv. Lu to nije mogao do kraja da shvati, nije mogao da dokuči tu toplinu koju je Endi imao. Što je najgore, Lu bi rekao nešto grozno, a Endi bi rekao nešto još gore – ali lepše. To je iritalo Lua. Niko je imala isti efekat na njega. Govorila je stvari na koje Lu ne bi imao odgovor.

Vidite, Lu i Niko su – dok je on za nju pisao te psihološke ljubavne pesme kao što su „I’ll Be Your Mirror” i „Femme Fatale” – bili u nekoj vrsti veze, koja se i može i ne može nazvati aferom. Kada je to propalo, shvatili smo iz prve ruke kako Niko ume da dominira sažetim razornim rečenicama. Sećam se jednog jutra kada smo se okupili u Fektoriju na probi. Niko je, kao i obično, zakasnila. Lu ju je izrazito hladno pozdravio. Niko je samo stajala. Videlo se da čeka pogodan trenutak da otpozdravi. Mnogo kasnije, iz vedra neba, izgovorila je svoje prve reči: „Ne mogu više da vodim ljubav sa Jevrejima.”

NIKO: Znaš, Lu je voleo da manipuliše ženama, da ih nekako programira. I sa mnom je hteo to da radi. To mi je i rekao. Hteo je da me kompjuterizuje.

DENI FILDS: Svi su se ložili jedni na druge. Bili smo klinici i bilo je kao u srednjoj školi. Mislim, bilo je kao kad sam imao šesnaest godina; jedne nedelje nekome se dopada neko, a tom nekom se te nedelje ne dopada taj, već neko drugi – bilo je toliko tih trouglova, ali, mislim, ništa previše ozbiljno. Jednostavno se dogodilo da su to bili ljudi koji su kasnije postali veoma poznati zato što su bili tako lepi i seksi, što mi u tom trenutku nismo kapirali, samo smo se zaljublivali i odljublivali... Ko bi sve to jebeno povezao?

Naravno, svi su se zaljublivali u Endija i odljublivali se, a on se zaljubljavao u sve i odljubljavao se. Ali, po mom mišljenju, oni u koje su se svi najviše „zaljublivali” bili su oni koji su najmanje jebali – kao Endi. Mislim, ljude koji su stvarno otišli sa Endijem u krevet možeš da izbrojiš na prste jedne ruke. Jako, jako malo njih je stvarno otišlo u krevet sa Edijem, Luom ili Niko. Zaista nije bilo puno seksa, bilo je više loženja nego seksa. Seks je bio zajebana stvar. Još uvek je.

JONAS MEKAS: Za mene je Endi sa svojim Fektorijem nešto kao Sigmund Frojd šezdesetih. Endi je bio Frojd. Bio je psihoanalitičar; tamo u Fektoriju postojao je jedan veliki kauč i na njemu je bio Endi, ništa nije govorio, mogao si na njega da projektuješ šta si hteo, da učitаш u njega bilo šta, da se rasteretiš, isprazniš i on te ne bi izneverio. Endi je bio otac, majka, brat – sve u jednom. Zato su se ti ljudi dobro osećali u njegovom društvu... Mogli su da budu u tim filmovima, mogli su da rade i kažu šta god su hteli i niko im se ne bi suprostavljao, u tome se sastojao njegov genij. Endi se divio svim zvezdama i, da bi zadovoljio sve te očajne duše koje su dolazile u Fektorij, on ih je zvao „superstarovima”.

STERLING MORISON: Neko je rekao: „Sviraćemo na kongresu psihijatarā”, a ja rekoh: „Da li je to stvarno najbolje što možemo da radimo?”